किंच खमिति सत्त्वानिभूतानिआकाशादियत्किंचिद्भूतमात्रंहरेःशरीरमितिमत्वाप्रणमेत् संभावनायांलिङ् ॥ ४१ ॥ नन्वियमारूढयोगानामपिबहुभिर्जन्मभिर्दुर्लभागतिः कथंनामकीर्तनमात्रेणैकस्मिन्नेवजन्मनिभवेदित्याशंक्यसदृष्टांतमाह भक्तिरिति प्रपद्यमानस्यहरिंभजतःपुंसः भक्तिःप्रेमलक्षणा परेशानुभवःप्रेमास्पदभगवद्रूपस्फूर्तिः तथानिर्वृत्तस्यततोऽन्यत्रगृहादिषुविरक्तिरित्येषत्रिकः एककालःभजनसमकालएवस्यात् यथाऽश्नतोभुंजानस्यतुष्टिः सुखंपुष्टिरुदरभरणंक्षुन्निवृत्तिश्चप्रतिघासंस्युः उपलक्षणमेतत् प्रतिसिक्थमपियथास्युस्तद्वत् एवमेकैकस्मिन्भजनेकिंचित्प्रेमादित्रिकेजायमानेऽनुवृत्त्याभजतः परमप्रेमादिजायते बहुग्रासभोजिनइवपरमतुष्ट्यादि ॥ ४२ ॥ ततश्चभगवत्प्रसादेनकृतार्थोभवतीत्याह इत्य

खंवायुमग्निंसलिलंमहींचज्योतींषिसत्वानिदिशोद्रुमादीन्॥सरित्समुद्रांश्चहरेःशरीरंयत्किंचभूतंप्रणमेदनन्यः॥४१॥भक्तिःपरेशानुभवोविरक्तिरन्यत्रचैषत्रिकएककालः॥ प्रपद्यमानस्ययथाऽश्नतःस्युस्तुष्टिःपुष्टिःक्षुदपायोऽनुघासम्॥ ४२॥ इत्यच्युतांघ्रिंभजतोऽनुवृत्त्याभक्तिर्विरक्तिर्भगवत्प्रबोधः॥ भवंतिवैभागवतस्यराजंस्ततःपरांशांतिमुपैतिसाक्षात्॥ ४३॥ राजोवाच अथभागवतंब्रूतयद्धर्मोयादृशोनृणाम्॥ यथाचरतियद्ब्रूतेयैर्लिंगैर्भगवत्प्रियः॥ ४४॥ हरिरुवाच सर्वभूतेषुयःपश्येद्भगवद्भावमात्मनः॥ भूतानिभगवत्यात्मन्येषभागवतोत्तमः॥ ४५॥

च्युतांघ्रिमिति ॥ ४३ ॥ भागवतस्यभवंतीत्युक्तेतस्यलक्षणंपृच्छति अथेति यद्धर्मः यस्मिन्धर्मेपरिनिष्ठितः यादृशः यत्स्वभावः यथाचरतिवर्ततेब्रूतेवायैश्चलिंगैर्भगवतःप्रियोभवति ॥ ४४ ॥ यद्धर्मइत्यस्योत्तरमाहत्रयेण सर्वभूतेष्विति आत्मनः स्वस्यसर्वभूतेषुब्रह्मभावेनसमन्वयंपश्येत् तथाब्रह्मरूपेआत्मन्यधिष्ठानेभूतानिचयःपश्येत् यद्वाआततत्वात्प्रमातृत्वादात्माहिपरमोहरिरितितंत्रोक्तेः आत्मनोहरेःसर्वभूतेषुमशकादिष्वपिनियंतृत्वेनवर्तमानस्यभगवद्भावंनिरतिशयैश्वर्यमेवयःपश्येत् नतुतस्यतारतम्यं तथात्मनिहरावेवभूतानिचपश्येत् कथंभूतेभगवति अप्रच्युतैश्वर्यादिरूपेनपुनर्जडमलिनभूताश्रयत्वेनजाड्यादिप्रसक्त्याऐश्वर्यादिप्रच्युतिंपश्येत् स सर्वत्रपरिपूर्णंभगवत्तत्वंपश्यन् भागवतोत्तमइत्यर्थः॥ ४५॥